

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS
INFORMACIJOS IR KOMUNIKACIJOS DEPARTAMENTO
TYRIMŲ SKYRIUS

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel.: (8 5) 239 6170 / 239 6185
El. p.: tyrimai@lrs.lt; info@lrs.lt; ikd@lrs.lt www.lrs.lt/info

Analitinė apžvalga
23/39

2023-05-16

**Vietos savivaldos tarybų narių atlygių ir išmokų modeliai
Europos Sąjungos valstybėse narėse ir Jungtinėje Karalystėje**

Šiuo metu Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas¹ įtvirtina Lietuvos savivaldybių tarybų narių teisę tiek į atlyginimą už pareigų atlikimą, tiek ir su šių pareigų atlikimu susijusių išlaidų kompensavimui skirtą išmoką. Nors konkretų atlyginimą už tarybos nario faktiškai dirbtą laiką ir jo apskaičiavimo tvarką pasitvirtina pačios savivaldybės savo reglamentuose, įstatymas numato, jog atlyginimas privalo būti apskaičiuojamas ne mažesniu negu 0,5 vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (toliau – VMDU) dydžiu ir ne didesniu negu 1 VMDU dydžiu (12 str. 1 d.). Be to, opozicijos lyderiui, komitetų ir komisijų pirmininkams skiriami 0,2 VMDU dydžio priedai, o komitetų ir komisijų pirmininkų pavaduotojams – 0,1 VMDU priedai.

Tuo tarpu įstatymo nuostatos dėl išmokų, skirtų patirtoms išlaidoms kompensuoti, palieka neribotą savarankiškumą savivaldybių taryboms pačioms nuspręsti tiek dėl išmokų dydžio, tiek dėl kompensotinių išlaidų tipų. Įstatyme nėra įtvirtintas nei maksimalus leistinas išmokos dydis, nei baigtinis sąrašas išlaidų, kurioms kompensuoti gali būti skiriama išmoka (12 str. 2 d.).

Reaguojant į visuomenėje kilusias diskusijas dėl tarybų nariams skiriamų išmokų skaidrumo, šiame darbe atlikta kitose ES valstybėse galiojančių vietos savivaldos tarybų narių atlygių ir išmokų modelių apžvalga. Daugiausiai dėmesio skiriama šiuos klausimus reglamentuojantiems nacionaliniams teisės aktams (federacinių valstybių atveju – ir federalinių subjektų įstatymams), kai kuriais atvejais apžvelgiami ir vietinės reikšmės teisės aktai. Be to, remiamasi ir kitais šia tema atliktais tyrimais, daugiausia – Europos Tarybos parengta ataskaita apie išrinktų vietos savivaldos lygmens politikų atlygius ir išmokas². Kai informacija prieinama, pateikiami ir tikslesni tarybų narių atlygių ir išmokų skaičiai.

Beveik visais apžvelgtais atvejais, kaip ir Lietuvoje, vietos savivaldos tarybos nariams yra mokami tiek atlyginimai už einamas pareigas, tiek išmokos už patirtas išlaidas, susijusias su tarybos nario pareigomis. Išimtis yra Kroatija, kurioje tarybų nariai gauna tik išmokas už patirtas išlaidas. Prancūzijoje galiojantis nacionalinis reglamentavimas, formaliai vertinant, nenumato atlyginimo tarybų nariams, tačiau faktiškai jiems gali būti skiriamas tiek atlygis už einamas pareigas, tiek kompensacija už prarastas pajamas, tiek ir išmoka už patirtas išlaidas. Nemažai valstybių tarybų narių atlyginimus ar kitas išmokas diferencijuoja pagal savivaldybių gyventojų skaičių. Tokia diferenciacija įstatymais įtvirtinta Austrijoje, Čekijoje, Danijoje, Italijoje, Latvijoje, Prancūzijoje. Išmokų, skirtų

¹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.D0CD0966D67F/asr>

² Council of Europe. *Financial compensation of local and regional elected representatives in the exercise of their office*. Congress of Local and Regional Authorities, 2019: <https://rm.coe.int/0900001680931258>

tarybos narių patirtoms išlaidoms kompensuoti, diferenciacija taikoma Kroatijoje. Apžvelgtos valstybės taiko gana skirtingus išmokų už patirtas išlaidas modelius: vienose šalyse nacionaliniai teisės aktai palieka beveik neribotą laisvę savivaldybėms apsispręsti dėl kompensuotinų išlaidų (pvz., Estijoje, Švedijoje), kitose taikomas griežtesnis nacionalinis reglamentavimas, tiksliau apibrėžiant kokias išlaidas galima kompensuoti (pvz., Čekijoje, Italijoje, Slovakijoje).

Austrija

Austrija yra federacinė respublika ir turi 9 federalines žemes. Kiekviena iš jų turi savo žemių parlamentą ir kiekvienoje iš jų galioja specialūs įstatymai, reglamentuojantys savivaldybių ir vietos atstovų statusą ir atlyginimą. Dažniausiai atlyginimas ar kitos išmokos apskaičiuojamos pagal Austrijos Respublikos Nacionalinės tarybos nario atlyginimą (toliau – bazinis dydis), kuris, pagal federalinio konstitucinio įstatymo dėl valstybės pareigūnų atlyginimų ribojimo 1 straipsnį³ šiuo metu siekia 7 418,62 EUR.

Burgenlando savivaldybių atlyginimų įstatymo 2 straipsnyje⁴ nustatyta, kad Burgenlando savivaldybių tarybų narių atlyginimai apskaičiuojami pagal bazinį dydį. Visų pirma, merai gauna nuo 27,76 proc. (savivaldybėse iki 500 gyventojų) iki 54,13 proc. (savivaldybėse su daugiau nei 7 000 gyventojų) bazinio dydžio atlyginimą. Pirmasis vicemeras gauna 40 proc. mero atlyginimo, antrasis vicemeras gauna 20 proc. mero atlyginimo, o tarybos nariai gauna 15 proc. mero atlyginimo (6–8 str.). Žemės sostinėje Eizenštate mero atlyginimas sudaro 80,15 proc. bazinio dydžio, vicemerais gauna 35 proc. mero atlyginimo, o tarybos nariai – 20 proc. mero atlyginimo (11–13 str.). 22 straipsnyje nustatyta, kad savivaldybės tarybos ir komitetų nariai gali gauti 1 proc. nuo 2 straipsnyje apibrėžto dydžio atlygį už dalyvavimą posėdžiuose, išskyrus atvejus, kai jie gauna išmokas pagal 6–21 straipsnius. Kitos išmokos yra skiriamos komandiruočių metu (dienpinigiai, nakvynės išlaidos, apmokėjimas už kelionę pigiausia visuomeninio transporto priemone (traukiniu, autobusu)). Savo transporto priemone besinaudojantys tarybų nariai už komandiruotę gali gauti kompensaciją už nuvažiuotus kilometrus. Kompensacijos dydis nustatomas savivaldybėse.

Karintijos savivaldybių tarybų atlyginimų įstatymo⁵ 4 straipsnyje nustatyta, kad Karintijos savivaldybių merai gauna atlyginimą nuo 2 910 EUR (iki 1 000 gyventojų) iki 7 135 EUR (daugiau kaip 20 000 gyventojų). Savivaldybių tarybų narių atlyginimai ar papildomos išmokos nėra aprašomos.

Žemutinės Austrijos provincijų ir savivaldybių atlyginimų įstatymo⁶ 2 straipsnyje nustatyta, kad savivaldybių tarybų nariai turi teisę gauti darbo užmokestį, kompensacijas ar atlygį už dalyvavimą posėdyje. Pagal 15 straipsnį, mero atlyginimas siekia tarp 30 proc. (savivaldybėse iki 1 000 gyventojų) ir 85 proc. (savivaldybėse virš 20 000 gyventojų) bazinio dydžio. Savivaldybės tarybos nariai gali gauti iki 7,5 proc. bazinio dydžio siekiantį atlygį, tačiau ne mažiau kaip 3 proc.; sumą nustato savivaldybė. Pagal 15 straipsnio 4 dalį, savivaldybės taryba gali nuspręsti, kad savivaldybės tarybos nariams vietoje kompensacijos priklausau ne daugiau kaip 20 proc. mero darbo užmokesčio dydžio atlygis už dalyvavimą posėdžiuose. Savivaldybės tarybos nariams, kurių mėnesinis atlygis yra mažesnis nei 5 proc. pradinės 2 straipsnyje nustatytos sumos, arba kurie gauna atlygį už dalyvavimą posėdyje pagal 15 straipsnio 4 dalį,

³ Bundesrecht konsolidiert: *Gesamte Rechtsvorschrift für Bundesverfassungsgesetz über die Begrenzung von Bezügen öffentlicher Funktionäre*, Fassung vom 09.05.2023:

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10001474>

⁴ Landesrecht konsolidiert Burgenland: *Gesamte Rechtsvorschrift für Burgenländisches Gemeindebezügegesetz*, Fassung vom 09.05.2023: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrBgld&Gesetzesnummer=10000510>

⁵ Landesrecht konsolidiert Kärnten: *Gesamte Rechtsvorschrift für Kärntner Bezügegesetz 1997 - K-BG 1997*, Fassung vom 09.05.2023: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrK&Gesetzesnummer=10000245>

⁶ Landesrecht konsolidiert Niederösterreich: *Gesamte Rechtsvorschrift für NÖ Landes- und Gemeindebezügegesetz 1997*, Fassung vom 09.05.2023: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrNO&Gesetzesnummer=20000052>

ir kurie turi atlikti specialias užduotis, taip pat gali būti skiriamas komisinis atlygis už kiekvieną pusvalandį ne daugiau kaip 0,05 proc. 2 straipsnyje nustatytos pradinės sumos, jeigu nėra teisės į atlygį už šią veiklą pagal kitas įstatymų nuostatas. Jeigu tarybos narys už vykdomas pareigas turi teisę į kelias išmokas ar kompensacijas, jis turi teisę gauti tik didžiausią išmoką. 17 straipsnio 2 dalis ir 5 straipsnis nustato, kad tarybų nariai kiekvieną ketvirtį gali gauti šeštadalį darbo užmokesčio sudarančią specialią išmoką.

Aukštutinės Austrijos savivaldybių tarybų atlyginimų įstatyme⁷ nustatyta, kad atlyginimą pagal šį įstatymą turi teisę gauti visų Aukštutinės Austrijos savivaldybių merai ir Linzo, Vello ir Šteiro miestų tarybų nariai. Savivaldybių merų atlyginimo dydis svyruoja nuo 37,78 proc. bazinio dydžio (iki 1 000 gyventojų) iki 102,86 proc. (daugiau kaip 20 000 gyventojų). Linzo meras gauna 165 proc. bazinio dydžio, Vello meras 140 proc. bazinio dydžio, o Šteiro meras gauna 145 proc. bazinio dydžio atlyginimus. Linzo miesto tarybos nariai gauna 140 proc. bazinio dydžio atlyginimą. Vello miesto tarybos nariai gauna 95 proc. bazinio dydžio atlyginimą, jeigu pareigas vykdo visą darbo dieną arba 65 proc., jeigu pareigas vykdo dalį laiko. Šteiro miesto tarybos nariai gauna 85 proc. bazinio dydžio atlyginimą, jeigu pareigas vykdo visą darbo dieną arba 55 proc., jeigu pareigas vykdo dalį laiko.

Zalcburgo atlyginimų įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, kad atlyginimą, be kitų straipsnyje išvardintų aukštesnių žemės atstovų, gauna savivaldybių merai ir Zalcburgo miesto savivaldybės tarybos nariai. Pagal 4 straipsnį, merų atlyginimas svyruoja nuo 4 631 EUR (iki 2 000 gyventojų) iki 8 299 EUR (daugiau kaip 13 000 gyventojų). Zalcburgo mero atlyginimas yra 15 193 EUR. Aukštesnių pareigų taryboje neužimančio Zalcburgo miesto tarybos nario atlyginimas yra 2 578 EUR. Be mėnesinio atlyginimo, 1 straipsnyje išvardintas pareigas užimantys asmenys turi teisę už kiekvieną kalendorinį ketvirtį gauti specialią išmoką, lygią šeštadaliui mėnesinio atlyginimo.

Štirijos žemės savivaldybių atlyginimo įstatymo⁸ 6 straipsnis nustato, kad savivaldybių merai gauna atlyginimą nuo 25 proc. (iki 500 gyventojų) iki 100 proc. (daugiau kaip 30 000 gyventojų) bazinio dydžio. Jei meras savo pareigas eina visą darbo dieną, išmoka padidinama 25 proc. Pagal 10 straipsnį, savivaldybės tarybos nariai turi teisę gauti 20 proc. mero atlyginimo dydžio atlyginimą. Pagal 18 straipsnį, savivaldybių, išskyrus Graco žemės sostinę, tarybų nariai turi teisę gauti kompensaciją už faktines pinigines išlaidas, susijusias su pareigų atlikimu. Reikalavimas dėl išlaidų kompensavimo turi būti pareikštas per vienerius metus nuo jų patyrimo. Tarybų nariai taip pat gali gauti kompensacijas už komandiruotes. Pagal 10a straipsnį, pasibaigus kadencijai teisę į papildomą išmoką turi merai. Tėstinis mokėjimas vykdomas ne ilgiau kaip mėnesį, jeigu pareigos buvo vykdomos ne mažiau kaip dvejus metus. Dalis proporcingai didėja iki 6 mėn. išmokos dydžio, jeigu mero pareigos buvo vykdomos ne trumpiau kaip 12 metų. Išmoka nemokama toliau, jeigu pradedamos eiti tos pačios pareigos, susirandamas kitas darbas arba išeinama į pensiją. Pagal 18 straipsnį, savivaldybių merai ir kiti savivaldybių tarybų nariai, išskyrus žemės sostinę Gracą, turi teisę gauti su pareigų atlikimu susijusių išlaidų kompensaciją.

Tirolio savivaldybių atlyginimų įstatymo 3 straipsnyje⁹ nustatyta, kad merai gauna nuo 28,51 proc. (iki 500 gyventojų) iki 82,5 proc. (daugiau kaip 10 000 gyventojų) bazinio dydžio atlyginimus. Merai, kurie užima pareigas žemės ar nacionaliniame parlamente, gauna mažesnę atlyginimą. Savivaldybių tarybų nariai gauna nuo 6,48 proc. (iki 500 gyventojų) iki 17,01 proc. (daugiau kaip 10 000 gyventojų) bazinio dydžio atlyginimus. Pagal 7 straipsnį, Insbruko savivaldybės tarybos nariai gauna 22 proc. bazinio dydžio atlyginimą. Pagal 9 straipsnį, be mėnesinio atlyginimo įstatymo subjektai

⁷ Landesrecht konsolidiert Oberösterreich: *Gesamte Rechtsvorschrift für Oö. Gemeinde-Bezügegesetz 1998, Fassung vom 09.05.2023*: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrOO&Gesetzesnummer=10000590>

⁸ Landesrecht konsolidiert Steiermark: *Gesamte Rechtsvorschrift für Steiermärkisches Gemeinde-Bezügegesetz, Fassung vom 09.05.2023*: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrStmk&Gesetzesnummer=20000342>

⁹ Landesrecht konsolidiert Tirol: *Gesamte Rechtsvorschrift für Gemeinde-Bezügegesetz 1998, Tiroler, Fassung vom 09.05.2023*: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrT&Gesetzesnummer=20000195>

turi teisę už kiekvieną kalendorinį ketvirtį gauti specialią išmoką, lygią šeštadaliui mėnesinio atlyginimo. Pagal 10a straipsnį, pasibaigus kadencijai teisę į papildomą išmoką turi merai. Tęstinis mokėjimas vykdomas ne ilgiau kaip mėnesį, jeigu pareigos buvo vykdomos ne mažiau kaip dvejus metus. Dalis proporcingai didėja iki 6 mėn. išmokos dydžio, jeigu mero pareigos buvo vykdomos ne trumpiau kaip 12 m. Išmoka nemokama toliau, jeigu pradedamos eiti tos pačios pareigos, susirandamas kitas darbas, arba išeinama į pensiją. Pagal 13 straipsnį, savivaldybių merai ir kiti savivaldybių tarybų nariai, išskyrus Insbruko žemės sostinę, turi teisę gauti su pareigų atlikimu susijusių išlaidų kompensaciją. Pagal 14 straipsnį, pagal savivaldybių nustatytas tvarkas tarybų nariams yra kompensuojamos komandiruočių išlaidos.

Forarlbergo atlyginimų įstatymo 8–10 straipsniuose¹⁰ nustatyta, kad mero mėnesinis atlyginimas yra nustatomas savivaldybės tarybos potvarkiu. Kiti renkami savivaldybės pareigūnai turi teisę į kompensaciją, jei tai nustatyta savivaldybės potvarkiu, atsižvelgiant į jų veiklos sritį. Kompensacija gali būti nustatyta kaip mėnesinė alga arba kaip išmoka už dalyvavimą posėdžiuose, tačiau tai negali viršyti 5 proc. bazinio dydžio.

Vietos atlyginimų įstatymo 3 straipsnyje¹¹ nustatyta, kad aukštesnių politinių pareigū neužimantys savivaldybės tarybos nariai gauna 4,9 proc. bazinio dydžio atlyginimą už savo veiklą. Kitos pareigos ir jų atlyginimo dydžiai yra nustatyti tame pačiame straipsnyje. Jeigu asmuo užima kelias pareigas, jis gauna vieną atlyginimą, kuris, pagal įstatymą, yra didesnis. Pagal 7 straipsnį, asmenys, kurių atlyginimai yra nustatomi įstatyme, kiekvieną kalendorinį pusmetį gali gauti specialią išmoką, sudarančią vieną šeštadalį gaunamo atlyginimo. Pagal 11 straipsnio 1 dalį, savivaldybės tarybos narys turi teisę gauti 11 proc. dydžio atlygį už kiekvieną pusdienį, kai jis siunčiamas į komiteto, kuriam priklauso, organizuojamas derybas.

Čekija

Pagal Čekijos savivaldybių įstatymo 70 straipsnį¹², yra dviejų tipų vietos atstovai: taip vadinamieji laisvi savivaldybės tarybos nariai ir vadinamieji nelaisvi savivaldybės tarybos nariai. Laisvi nariai kadencijos metu nedirba kito darbo. Nelaisvi nariai vykdo savo įgaliojimus kartu su savo darbu.

Atlyginimas yra nustatomas kiekvienoje savivaldybėje atskirai. 2022 m. savivaldos rinkimų metu buvo sukurtas specialus puslapis, kuriame galima patikrinti, kokį atlyginimą gautų savivaldybių tarybų nariai skirtingose savivaldybėse¹³. Pavyzdžiui, Prahoje atlyginimo suma svyruoja tarp 0 ir 18 700 CZK (0–800 EUR). Mažesnė savivaldybėse viršutinė galima atlyginimo riba yra mažesnė.

Be atlyginimo, tarybų nariams yra skiriamos ir kitokios išmokos. Dalis jų gali būti skiriama tik laisviems tarybų nariams¹⁴. Visoms išmokoms galioja nuostata, kad jos turi būti teikiamos panašiomis sąlygomis ir panašaus dydžio kaip ir savivaldybės darbuotojams. Yra tokių rūšių išmokos:

- 1) santuokos atveju;
- 2) mokymosi atveju, jeigu tai susiję su pareigų vykdymu;
- 3) išmoka maitinimui, jeigu tai yra laisvas tarybos narys;
- 4) išmoka papildomam pensijų kaupimui ar gyvybės draudimui, jeigu tai yra laisvas tarybos narys;

¹⁰ *Landesrecht konsolidiert Vorarlberg: Gesamte Rechtsvorschrift für Bezügegesetz 1998, Fassung vom 09.05.2023:* <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrVbg&Gesetzesnummer=20000026>

¹¹ *Landesrecht konsolidiert Wien: Gesamte Rechtsvorschrift für Wiener Bezügegesetz 1997, Fassung vom 09.05.2023:* <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrW&Gesetzesnummer=20000323>

¹² 128/2000, Coll. ACT dated April 12, 2000 on Municipalities (Establishment of Municipalities):

<https://www.mvcr.cz/odk2/soubor/act-no-128-2000-coll-on-municipalities-establishment-of-municipalities.aspx>

¹³ *Odměňování zastupitelů:* <https://www.poradnaproobce.cz/komunalni-volby-2022/zastupitel/odmenovani-zastupitelu>

¹⁴ *Další nároky zastupitelů:* <https://www.poradnaproobce.cz/komunalni-volby-2022/zastupitel/dalsi-naroky-zastupitelu>

- 5) išmoka reikšmingo gyvenimo jubiliejaus proga;
- 6) išmoka draudimui nuo rizikos, susijusios su savivaldybės tarybos nario pareigų vykdymu;
- 7) išmoka sveikatos, kultūros ir sporto veiklai remti, jei tai yra laisvas savivaldybės tarybos narys;
- 8) išmoka poilsiui, jeigu tai yra laisvas savivaldybės tarybos narys.

Danija

Danijoje savivaldybių tarybų nariai tuo pačiu metu gali vykdyti ir kitas pareigas. Vietos valdžios įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje¹⁵ yra nustatyta, kad tarybos nariams yra mokama nustatyto dydžio išmoka. Vidaus reikalų ir būsto ministras nustato išsamias išmokų mokėjimo taisykles. Tokia išmoka yra atlyginimas tarybos nariams už:

- 1) dalyvavimą vietos tarybos posėdžiuose ir tarybos komitetų bei pakomitečių posėdžiuose;
- 2) dalyvavimą posėdžiuose, susijusiuose su tarybos nario pareigų, kurias reikia atlikti po išrinkimo vietos taryboje, vykdymu;
- 3) dalyvavimą kursuose ir t. t., kuriuos vietos taryba arba finansų komitetas vietos tarybos įgaliojimu laiko svarbiais 1 ir 2 punktuose nurodytoms pareigoms atlikti;
- 4) dalyvavimą seminaruose;
- 5) dalyvavimą auditorių audito ataskaitų pristatyme;
- 6) kitų nurodytų tarybos narių pareigų vykdymą vietos tarybos ar jos komitetų prašymu;
- 7) kitos veiklos vykdymą.

16 straipsnio 4 dalis nustato, kad tarybos nariui, turinčiam 1 ar daugiau namuose gyvenančių jaunesnių nei 10 m. vaikų, mokama papildoma išmoka. 16 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad pateikus įrodymus, tarybos narys turi teisę gauti kompensaciją už negautas pajamas. Tokiu atveju fiksuotos išmokos dydis yra sumažinamas. Tokia teise naudojama iš karto už 1 finansinius metus. Kompensacija mokama už dalyvavimą posėdžiuose ir renginiuose, nurodytuose 1 dalies 1–5 punktuose. Vietos taryba taip pat gali nuspręsti mokėti kompensacijas tarybos nariams už 1 dalies 6 punkte nurodytos veiklos vykdymą. Kasdienė kompensacija negali viršyti 5 kartus didesnės dienpinigių sumos, nei vidaus reikalų ir būsto ministro nustatyta dienpinigių suma už posėdžius, trunkančius trumpiau nei 4 val.

16 straipsnio 8 dalis nustato, kad pakaitiniams tarybos nariams, sukviestiems į atskirus vietos tarybos posėdžius mokami dienpinigiai ir, pateikus įrodymus, negautų pajamų kompensacija. Pagal 16 straipsnio 10 dalį, tarybos nariams, dalyvaujantiems 1 punkto 1–6 dalyse minėtuose posėdžiuose ir kitose veiklose, priklauso kompensacija už kelionės išlaidas, dėl fizinės negalios patirtų būtinų išlaidų kompensacija ir sergančių artimų giminaičių priežiūros išlaidų kompensacija.

Pagal Danijos vidaus reikalų ir būsto ministro nustatytų išmokų mokėjimo taisyklių 2 straipsnio 1 dalį¹⁶, už narystę savivaldybės taryboje numatytas fiksuotas metinis atlyginimas, kuris siekia 89 314 DKK (11 991 EUR). Tačiau savivaldybėse, kuriose gyvena daugiau kaip 80 000 gyventojų, atlyginimas siekia 107 178 DKK (14 390 EUR), o Kopenhagos savivaldybėje – 125 039 DKK (16 788 EUR).

2 straipsnio 2 dalis nurodo, kad fiksuotas atlyginimas koreguojamas kartą per metus balandžio 1 d., taikant reguliavimo procentą, kuris apskaičiuojamas remiantis darbo užmokesčio tendencijomis savivaldybės ir regiono darbo rinkoje. 2 straipsnio 3 dalis nurodo, kad fiksuotas atlyginimas sumažinamas 20 741 DKK (2 785 EUR), jei narys nusprendė gauti kompensaciją už dokumentais pagrįstas negautas pajamas. 3 straipsnis nurodo, kad savivaldybės tarybos nariui, kurio namuose gyvena

¹⁵ Consolidated Act on Local Government, Translation (Consolidated Act No. 47 of 15 January 2019):

<https://elections.im.dk/local-elections/act-on-local-government-web-accessible>

¹⁶ Bekendtgørelse om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv:

<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2018/1769>

vienas ar daugiau vaikų iki 10 m. amžiaus, kasmet skiriamas 13 819 DKK (1 855 EUR) dydžio papildomas atlyginimas. Kituose taisyklių straipsniuose yra plačiau apibrėžiamos kitos galimos kompensacijų formos ir dydžiai einant papildomas pareigas savivaldybės taryboje.

Estija

Pagal Vietos savivaldos organizavimo įstatymo¹⁷ 17 straipsnį, savivaldybės taryba turi teisę mokėti savivaldybės tarybos nariams darbo užmokestį už dalyvavimą savivaldybės tarybos darbe. Savivaldybės taryba taip pat turi teisę mokėti ir kompensaciją už patirtas išlaidas, susijusias su pareigų vykdymu, už tai atsiskaitant ir pateikus patirtas išlaidas pagrindžiančius dokumentus pagal dydžius ir tvarką, kuriuos nustato savivaldybės taryba.

Kitais tariant, kiekviena savivaldybės taryba turi teisę, bet ne įpareigojimą, savo sprendimu patvirtinti reglamentą, kuriuo nustatomas darbo užmokesčio dydis ir/ar kompensacijų už savivaldybės tarybos narių patirtų išlaidų, susijusių su pareigų vykdymu, dydžius, mokėjimo ir atsiskaitymo tvarka.

Darbo užmokestis

Talino miesto savivaldybė. Vadovaujantis Talino miesto savivaldybės tarybos narių darbo apmokėjimo už dalyvavimą darbe dydžio ir mokėjimo tvarkos aprašu¹⁸, patvirtintu Talino savivaldybės tarybos sprendimu, savivaldybės tarybos nariui (išskyrus savivaldybės merą ir jo pavaduotojus, kuriems yra mokamas darbo užmokestis arba netekto darbo užmokesčio kompensacija) yra mokamas darbo užmokestis, kurio dydį sudaro 50 proc. praėjusių metų paskelbto vidutinio Estijos darbo užmokesčio. Šis dydis nustatomas pagal praėjusių metų keturių ketvirčių Estijos vidutinio darbo užmokesčio vidurkį, kurį skelbia Estijos Statistikos tarnyba einamųjų metų vasario mėnesį. Savivaldybės tarybos narių darbo užmokesčio dydis yra taikomas 12 mėn. laikotarpiu skaičiuojamu nuo einamųjų metų kovo 1 d.

2022 m. Estijos Statistikos tarnybos paskelbtas vidutinis Estijos darbo užmokestis buvo 1 685 EUR¹⁹. Taigi, Talino miesto savivaldybės tarybos nario mėnesinis darbo užmokestis sudaro 843 EUR (*bruto*).

Pagal Talino miesto savivaldybės tvarkos aprašą, savivaldybės tarybos nario darbo užmokestis yra apmokestinamas gyventojų pajamų mokesčiu ir nuo jo mokama socialinio draudimo įmoka.

Talino miesto ir rajono savivaldybių tarybų narių darbo apmokėjimo už dalyvavimą darbe dydžio ir mokėjimo tvarkos apraše įtvirtinta, kad savivaldybės tarybos komiteto pirmininkui mokamas 300 EUR dydžio mėnesinis darbo užmokesčio priedas už pareigų atlikimą, o savivaldybės tarybos komiteto pirmininko pavaduotojui 150 EUR dydžio priedas. Šie priedai mokami kartą per mėnesį.

50 EUR dydžio mėnesinis darbo užmokesčio priedas yra mokamas savivaldybės tarybos komiteto nariui už dalyvavimą komiteto posėdžiuose. Už dalyvavimo posėdžiuose registrą yra atsakinga savivaldybės administracija. Šis priedas yra mokamas kartą per ketvirtį.

Keila miesto savivaldybė. Pagal Keila miesto savivaldybės tarybos narių darbo apmokėjimo už dalyvavimą darbe dydžio ir kompensavimo už patirtas išlaidas, susijusias su pareigų vykdymu, tvarkos

¹⁷ *Local Government Organisation Act:* <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/502012017004/consolide/current>

¹⁸ *Tallinna Linnavolikogu ja linnaosade esinduskogude tööst osavõtu eest makstava tasu suurus ja maksmise kord:* <https://www.riigiteataja.ee/akt/427062014011?leiaKehtiv>

¹⁹ ERR News. *Statistics: Estonia's 2022 average monthly wages up 8.9 percent to €1,685:*

<https://news.err.ee/1608905858/statistics-estonia-s-2022-average-monthly-wages-up-8-9-percent-to-1-685>

aprašą²⁰, patvirtintą savivaldybės tarybos sprendimu, kiekvienas savivaldybės tarybos narys gauna 440 EUR (bruto) dydžio mėnesinį darbo užmokestį, jeigu jis dalyvauja tą mėnesį vykusioje savivaldybės tarybos sesijoje.

Savivaldybės tarybos nuolatinio komiteto pirmininkui papildomai prie numatyto savivaldybės tarybos nario darbo užmokesčio yra mokamas 220 EUR dydžio mėnesinis priedas, o pavaduotojui – 110 EUR dydžio mėnesinis priedas.

Šis darbo užmokestis mokamas tik tuo atveju, jeigu savivaldybės tarybos nariai dalyvavo tarybos ir komitetų posėdžiuose.

Patirtų išlaidų kompensavimas (Keila miesto savivaldybė). Vadovaujantis Keila miesto savivaldybės tarybos narių darbo apmokėjimo už dalyvavimą darbe dydžio ir mokėjimo, ir kompensavimo už patirtas išlaidas, susijusias su pareigų vykdymu, tvarkos aprašu, savivaldybės tarybos nariui gali būti kompensuojamos šios patirtos išlaidos vykdant tarybos nario pareigas:

- kelionės išlaidos;
- mokymosi (kvalifikacijos kėlimo) išlaidos;
- transporto išlaidos, išskyrus išlaidas, susijusias su dalyvavimu savivaldybės tarybos sesijoje.

Aukščiau nurodytos išlaidos kompensuojamos tik savivaldybės tarybos nariui pateikus prašymą ir išlaidas pagrindžiančius dokumentus savivaldybės merui arba jo pavaduotojui, kuris priima sprendimą, ar pateikti dokumentai pagrindžia tarybos nario patirtas išlaidas ir tik tuomet kreipiasi į savivaldybės administraciją, kad šios išlaidos būtų kompensuotos.

Italija

Italijoje įstatymas Nr. 265/1999²¹, įstatymas Nr. 267/2000²² ir Vyriausybės dekretas Nr. 119/2000²³ reglamentuoja merų ir tarybų narių įgaliojimus ir atlyginimų ribas, kurios daugiausia priklauso nuo vietos valdžios institucijų tipo ir gyventojų skaičiaus.

Europos Tarybos 2019 m. publikuotoje ataskaitoje²⁴ pabrėžiama, kad Italijoje savivaldybių tarybų narių atlyginimai priklauso nuo jų darbo kiekio – dalyvavimo posėdžiuose.

Pagal Italijos vidaus reikalų ministerijos skelbiamą informaciją, iki 10 000 gyventojų turinčių savivaldybių tarybų nariai gauna 18 EUR už dalyvavimą posėdyje. Nuo 10 000 iki 30 000 gyventojų turinčių savivaldybių tarybų nariai gauna 22,21 EUR už dalyvavimą posėdyje. Nuo 30 000 iki 250 000 gyventojų turinčių savivaldybių tarybų nariai gauna 36,15 EUR už dalyvavimą posėdyje. Nuo 250 000 iki 500 000 gyventojų turinčių savivaldybių tarybų nariai gauna 59,39 EUR už dalyvavimą posėdyje. Daugiau kaip 500 000 gyventojų turinčių savivaldybių tarybų nariai gauna 103,29 EUR už dalyvavimą posėdyje²⁵.

Kitų išmokų savivaldybių tarybų nariai negauna, jiems yra kompensuojamos tik ryšio išlaidos²⁶.

²⁰ *Volikogu liikmetele volikogu tööst osavõtu eest tasu ja volikogu ülesannete täitmisel tehtud kulutuste eest hüvitise suurus ja maksimise korra kehtestamine:* <https://www.riigiteataja.ee/akt/428062022110?leiaKehtiv>

²¹ *LEGGE 3 agosto 1999, n. 265:* <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:1999-08-03:265@originale>

²² *DECRETO LEGISLATIVO 18 agosto 2000, n. 267:* <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legislativo:2000-08-18:267>

²³ *DECRETO 4 aprile 2000, n. 119:* <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:ministero.interno:decreto:2000-04-04:119>

²⁴ Council of Europe. *Financial compensation of local and regional elected representatives in the exercise of their office.* Congress of Local and Regional Authorities, 2019: <https://rm.coe.int/0900001680931258>

²⁵ *Lo stipendio di un consigliere comunale città per città:* <https://www.truenumbers.it/stipendio-consigliere-comunale/>

²⁶ *Ten pat.*

Kroatija

Kroatijos vietos ir regionų savivaldos įstatymo 31 straipsnyje²⁷ nustatyta, kad vietos ar regionų savivaldybių nariai savo pareigas atlieka garbės pagrindais ir už tai negauna atlyginimo. Šių institucijų nariai turi teisę į kompensaciją pagal vietos ar regiono savivaldybės sprendimą. Tarybos narys turi teisę pagal susitarimą su darbdaviu neatvykti į darbą, kad galėtų dalyvauti tarybos posėdžiuose ir kituose tarybos nario darbuose.

31a straipsnyje yra apibrėžiamos kompensacijų maksimalios metinės sumos. Įstatymo tekste sumos yra įvardinamos Kroatijos kunomis, kurias nuo 2023 m. sausio 1 d. pakeitė eurai, tačiau viešai prieinamas įstatymo tekstas dar nėra atnaujintas. Žemiau yra pateikiami įstatyme įvardinami maksimalūs metiniai kompensacijų skaičiai buvusią valiuta (ji Kroatijoje buvo keičiama santykiu 1 EUR – 7,53 HRK).

Maksimali metinė kompensacijos suma apygardoje, kur:

- 1) daugiau kaip 300 000 gyventojų – 16 000 HRK (2123 EUR);
- 2) nuo 200 000 iki 300 000 gyventojų – 15 000 HRK (1990 EUR);
- 3) nuo 100 000 iki 200 000 gyventojų – 14 000 HRK (1858 EUR);
- 4) iki 100 000 gyventojų – 13 000 HRK (1725 EUR).

Maksimali metinė kompensacijos suma mieste ar savivaldybėje, kur:

- 1) daugiau kaip 300 000 gyventojų – 16 000 HRK (2123 EUR);
- 2) nuo 100 000 iki 300 000 gyventojų – 14 000 HRK (1858 EUR);
- 3) Nuo 60 000 iki 100 000 gyventojų – 13 000 HRK (1725 EUR);
- 4) Nuo 35 000 iki 60 000 gyventojų – 12 000 HRK (1592 EUR);
- 5) Nuo 20 000 iki 35 000 gyventojų – 11 000 HRK (1460 EUR);
- 6) Nuo 10 000 iki 20 000 gyventojų – 10 000 HRK (1327 EUR);
- 7) Nuo 5 000 iki 10 000 gyventojų – 8 000 HRK (1061 EUR);
- 8) Nuo 1 000 iki 5 000 gyventojų – 6 000 HRK (796 EUR);
- 9) Iki 1 000 gyventojų – 4 000 HRK (530 EUR).

Latvija

Pagal Vietos valdžios įstatymo²⁸ 9 straipsnį, savivaldybės tarybos nariams už dalyvavimą savivaldybės tarybos posėdžiuose, tarybos komitetų posėdžiuose ir už tarybos nario pareigų vykdymą, vadovaujantis Valstybės ir savivaldybių institucijų pareigūnų ir darbuotojų darbo užmokesčio įstatymu²⁹, yra mokamas darbo užmokestis.

Vietos valdžios įstatymo 19 straipsnyje įtvirtinta, kad savivaldybės taryba priimą sprendimą dėl savivaldybės tarybos pirmininko ir kitų savivaldybės tarybos narių užimančių pareigas, už kurias mokamas darbo užmokestis, darbo užmokesčio nustatymo.

Darbo užmokestis

²⁷ *Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, na snazi od 24.12.2020:* <https://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-%28regionalnoj%29-samoupravi>

²⁸ *Pašvaldību likums:* <https://likumi.lv/ta/id/336956-pasvaldibu-likums>

²⁹ *Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumam:* <https://likumi.lv/ta/id/336956-pasvaldibu-likums>

Vadovaujantis Valstybės ir savivaldybių institucijų pareigūnų ir darbuotojų darbo užmokesčio įstatymo 5 straipsniu, mėnesinis savivaldybės tarybos nario darbo užmokestis negali viršyti bazinio mėnesinio darbo užmokesčio. Bazinis mėnesinis darbo užmokestis 2023 m.³⁰, pagal kurį yra skaičiuojamas valstybės ir savivaldybių pareigūnų, tarnautojų, darbuotojų ir politikų darbo užmokestis yra 1 137 eurai (*bruto*).

Tarybos nariui yra mokama už darbą tarybos ir tarybos komitetų posėdžiuose, o taip pat ir už kitų savivaldybės tarybos nario pareigų atlikimą. Tarybos narių darbo laiko apskaitos žiniaraštį pildo savivaldybės administracijos padalinys, kuriame fiksuojamos tarybos nario darbo laikas dalyvaujant tarybos ir komitetų posėdžiuose. Už šio darbo laiko apskaitą yra atsakingi atitinkami savivaldybės administracijos padaliniai. Darbo apskaitos žiniaraščius už kitų pareigų (tokių kaip rinkėjų kreipimūsi ar skundų nagrinėjimą, rinkėjų priėmimą) atlikimą pildo patys tarybos nariai.

Valstybės ir savivaldybių institucijų pareigūnų ir darbuotojų darbo užmokesčio įstatymo 5 straipsnyje nustatyta, kad savivaldybės tarybos nariams, užimantiems tam tikras pareigas savivaldybių tarybose, yra mokamas mėnesinis darbo užmokestis, kuris apskaičiuojamas dauginant atitinkamą pareiginės algos koeficientą iš bazinio mėnesinio darbo užmokesčio dydžio.

Šiame įstatyme nustatomi šie maksimalūs pareiginės algos koeficientai:

- sostinės savivaldybės mero pareiginės algos koeficientas – iki 6 (6 822 EUR (*bruto*));
- sostinės savivaldybės mero pavaduotojo, savivaldybės mero savivaldybėse, kurių teritorijoje gyvena per 20 000 gyventojų, pareiginės algos koeficientas – iki 5,2 (5 912 EUR (*bruto*));
- savivaldybės tarybos mero savivaldybėse, kurių teritorijoje gyvena iki 20 000 gyventojų, pareiginės algos koeficientas – iki 4,2 (4 775 EUR (*bruto*));
- savivaldybės tarybos mero pavaduotojo savivaldybėse, kurių teritorijoje gyvena per 20 000 gyventojų, pareiginės algos koeficientas – iki 4 (4 548 EUR (*bruto*));
- savivaldybės tarybos mero pavaduotojo savivaldybėse, kurių teritorijoje gyvena iki 20 000 gyventojų, pareiginės algos koeficientas – iki 3,7 (4 207 EUR (*bruto*));
- sostinės savivaldybės tarybos komiteto pirmininko pareiginės algos koeficientas – iki 3,1 (3 525 EUR (*bruto*));
- sostinės savivaldybės tarybos komiteto pirmininko pavaduotojo, savivaldybės tarybos komiteto pirmininko pareiginės algos koeficientas – iki 2,8 (3 184 eurai (*bruto*));
- savivaldybės tarybos komiteto pirmininko pavaduotojo pareiginės algos koeficientas – iki 2,5 (2 843 EUR (*bruto*));
- sostinės savivaldybės tarybos nario pareiginės algos koeficientas – iki 1,7 (1 933 EUR (*bruto*));
- savivaldybės tarybos nario savivaldybėse, kurių teritorijoje gyvena per 20 000 gyventojų, pareiginės algos koeficientas – iki 1,6 (1 819 EUR (*bruto*));
- savivaldybės tarybos nario savivaldybėse, kurių teritorijoje gyvena iki 20 000 gyventojų, pareiginės algos koeficientas – iki 1,5 (1 705 EUR (*bruto*)).

Aukščiau nurodyti savivaldybės merų ir tarybos narių pareiginės algos koeficientai yra maksimalūs, tad kiekviena savivaldybės taryba turi teisę nusistatyti savivaldybės tarybos narių darbo užmokesčius savo nuožiūra. Pavyzdžiui, 2023 m. sausio mėn. Rygos savivaldybės taryba priėmė sprendimą³¹, kad Rygos mero pareiginės algos koeficientas yra 5,64, nors maksimalus pareiginės algos koeficientas pagal Valstybės ir savivaldybių institucijų pareigūnų ir darbuotojų darbo užmokesčio įstatymą yra 6.

³⁰ Bāzes alga 2023: <https://www.mk.gov.lv/lv/media/12839/download>

³¹ LETA. 25-01-2023. Rīgas dome ceļ algas mēram, viņa vietniekiem un deputātiem – pašvaldības budžetam tas izmaksās 659 000 eiro: <https://www.la.lv/rigas-dome-cek-algas-meram-vena-vietniekiem-un-deputatiem-pasvaldibai-tas-izmaksas-659-000-eiro>

Pagal Jūrmalas miesto savivaldybės sprendimu patvirtintā Savivaldybės tarybos narių ir darbuotoju darbo apmokėjimo tvarkos aprašā³², savivaldybės tarybos nario, kuris neužima jokių pareiģu savivaldybės taryboje (mero, mero pavaduotojo, komiteto pirmininko ar jo pavaduotojo, pareiģinēs algos koeficients yra 1,6 (arba 1 819 EUR (*bruto*)).

Patirtu iřlaidu kompensavimas

Pagal Valstybės ir savivaldybiu instituciju pareiģunu ir darbuotoju darbo uřmokesčio iřstatymo 29 straipsnį, valstybės ir savivaldybiu politikams, valstybės pareiģunams, tarnautojams ir darbuotojams yra kompensuojamos su pareiģu vykdymu susijusios vieřojo transporto iřlaidos. Iřlaidos taksi nėra kompensuojamos. Jeigu asmuo neturi galimybės naudotis vieřuoju transportu, tuomet yra kompensuojamos iřlaidos, susijusios su asmeninēs transporto priemonēs naudojimu, t. y. kompensuojamos patirtos transporto priemonēs nusidėvėjimo ir eksploatacijos iřlaidos. Iřlaidu transportui sumu limitai ir atsiskaitymo tvarka yra nustatoma Vyriausybės nutarimu.

Vyriausybės nutarimu patvirtino tvarkos aprašo dėl Valstybės ir savivaldybiu pareiģunu ir darbuotoju socialiniu garantiju³³ XI skyriuje yra nustatyta, kad tam, kad būtų kompensuojamos nuosavos transporto priemonēs (automobilio) nusidėvėjimo ir eksploatacijos iřlaidos, valstybės ar savivaldybės pareiģunas, politikas ar darbuotojas turi atitinkamos institucijos vadovui pateikti kelionēs lapą ir patirtas iřlaidas kurui pagrindžiančius dokumentus (kasos kvitus). Transporto priemonēs nusidėvėjimo kompensacija negali viršyti 4 EUR ct / km. Maksimali kompensacijos uř transporto priemonēs nusidėvėjimo suma yra patvirtinama atitinkamos valstybės ar savivaldybės institucijos vadovo sprendimu, atsiřvelgiant į naudojamos transporto priemonēs variklio galingumą ir pagaminimo metus.

Norint pasinaudoti kompensacija uř iřlaidas nuosavam automobiliui, atitinkamai institucijai politikas arba darbuotojas privalomai turi nurodyti (uřregistruoti savo darbovietėje) kokį konkretu automobilį naudoja šiam tikslui, kokios yra automobilio kuro sąnaudos, o esant būtinybei, ir nurodyti odometro duomenis prieš pradėdant jį naudoti tarnybos tikslais.

Šiuo metu galiojančiu Jelgavos savivaldybės mero įsakymu patvirtintame tvarkos apraše dėl kompensaciju uř patirtas iřlaidas transportui ir ryšiams savivaldybės tarybos nariams³⁴ yra nustatyta, kad maksimali kompensacijos suma uř transporto iřlaidas per mėnesį tarybos nariui yra 45 EU. Kaip ir minėta, ši kompensacija gali būti išmokama tuomet, kai tarybos narys negali naudotis vieřuoju transportu ir jam nėra skiriamas tarnybinis automobilis. Uř ryšiu iřlaidas tarybos nariui gali būti mokama maksimali 15 EUR dydžio mėnesinė kompensacija, o merui – 50 EUR.

Kitos išmokos

Valstybės ir savivaldybiu instituciju pareiģunu ir darbuotoju darbo uřmokesčio iřstatymas numato, kad pasibaigus kadencijai savivaldybės tarybos nariui sumokama 1 vidutinio mėnesinio jo gauto darbo uřmokesčio iřeitinė išmoka.

³² Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības iestāžu amatpersonu un darbinieku atlīdzības nolikums: <https://dokumenti.jurmala.lv/docs/122/d/122d089.htm>

³³ Noteikumi par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku sociālajām garantijām: <https://likumi.lv/ta/id/212442-noteikumi-par-valsts-un-pasvaldibu-instituciju-amatpersonu-un-darbinieku-socialajam-garantijam>

³⁴ LETA. 2022-12-29. Jelgavas domes deputātu algas palielinātas par 82%, mēram – par 43%. <https://zz.lv/jelgavas-domes-deputatu-algas-palieldinatas-par-82-meram-par-43/>

Jungtinė Karalystė (Anglija)

Pagal Vietos valdžios institucijų (savivaldybių tarybos narių apmokėjimo) Anglijoje nutarimą, priimtą Vyriausybės, savivaldybių tarybos nariams turi būti mokamas darbo užmokestis už atliekamas pareigas ir kompensuojamos su pareigų ėjimu susijusios išlaidos.

Pagal šio nutarimo 15.3 punktą, kiekviena savivaldybė metų pabaigoje privalo viešai paskelbti kiekvieno tarybos nario gautų išmokų už darbą ir gautų kompensacijų už patirtas veiklos išlaidas suvestinę.

Kiekviena savivaldybės taryba savo sprendimu tvirtina savivaldybės tarybos narių darbo apmokėjimo ir patirtų išlaidų kompensavimo dydžius ir tvarką.

Pažymėtina, kad, pavyzdžiui, 2021–2022 m. viešai skelbiamoje Londono Ealing rajono savivaldybės tarybos narių faktiškai gauto darbo užmokesčio ir patirtų išlaidų kompensavimo ataskaitoje nė vienas iš tarybos narių negavo jokių kompensacijų už patirtas kelionių (transporto) ar kitokio pobūdžio išlaidas³⁵. Tokia pati situacija yra ir Londono Harrow savivaldybės taryboje³⁶.

Darbo užmokestis

Londono Ealing rajono savivaldybės sprendimu patvirtintame 2023–2024 m. tvarkos apraše³⁷ yra nustatyta, kad vienodas bazinis darbo užmokestis yra mokamas visiems tarybos nariams, nepaisant to, kokias pareigas savivaldybės taryboje jie užima. Šiuo metu metinis bazinis darbo užmokestis yra 12 499 GBP (~14 365 EUR per metus arba maždaug 1 200 EUR per mėnesį).

Už užimamas pareigas prie bazinio darbo užmokesčio yra mokamas atitinkamo dydžio metinis priedas. Pavyzdžiui, savivaldybės mero pavaduotojui yra mokamas minimalus 2 920 GBP dydžio metinis priedas, o savivaldybės daugumos lyderio metinis priedas gali siekti iki 57 706 GBP. Jeigu savivaldybės tarybos narys užima kelias pareigas savivaldybės taryboje, jam yra mokamas tik vienas (didesnis) priedas.

Patirtų išlaidų kompensavimas

Ealing savivaldybės sprendimu patvirtintame apraše nustatyta, kad kelionės (transporto) ir pragyvenimo (apgyvendinimo) išlaidos gali būti kompensuojamos tik tuomet, jeigu tarybos narys vykdydamas savo pareigas vyksta už savivaldybės teritorijos ribų. Visos šios išlaidos turi būti pagrįstos dokumentais, o jų kontrolė užtikrinama vykdant auditą.

Asmeninis automobilis kelionėms gali būti naudojamas tik tuomet, kai tai leidžia iš esmės sutaupyti keliavimo laiko, yra naudojamas savivaldybės funkcijoms atlikti ir apskritai jo naudojimas yra pagrįstas. Kelionės išlaidos automobiliu Centrinio Londono teritorijoje nėra kompensuojamos.

1 lentelė. Išlaidų kompensavimo kelionėms automobiliu tarifai

Variklio tūris	Iki 13 680 km	Virš 13 680 km
Iki 999 cm ³	36,9 pensai už 1,6 km	13,7 pensai už 1,6 km
1 000 cm ³ ir daugiau	40,9 pensai už 1,6 km	14,4 pensai už 1,6 km

³⁵ Ealing Council. *Councillors Scheme of Allowances 2021-22. Members allowances cumulative totals (01/04/2021 - 31/03/2022*: https://www.ealing.gov.uk/downloads/download/6165/councillors_scheme_of_allowances_2021-22

³⁶ London Borough of Harrow. *Allowances paid to Members in the 2021/22 Financial Year*: https://www.harrow.gov.uk/downloads/file/31299/Members_Allowances_Scheme_2022_23.pdf

³⁷ Ealing Council. *Councillors scheme of allowances 2023-24*: https://www.harrow.gov.uk/downloads/file/31299/Members_Allowances_Scheme_2022_23.pdf
https://www.ealing.gov.uk/downloads/download/6652/councillors_scheme_of_allowances_2022-23

2 lentelė. Išlaidų kompensavimo kelionėms motociklu tarifai

Variklio tūris	
Iki 125 cm ³	18,45 pensai už 1,6 km
126 cm ³ ir daugiau	36,9 pensai už 1,6 km

Už naudojimąsi dviračiu yra kompensuojama po 20 pensų už nuvažiuotą 1,6 km.

Automobilių nuomos išlaidos kompensuojamos tik tuo atveju, jeigu nuomotis automobilį kelionei buvo būtinybė.

Už naudojimąsi viešuoju transportu yra kompensuojama įprastinių viešojo transporto bilietų kaina.

Išlaidos taksi gali būti kompensuojamos, jeigu nėra galimybės konkrečios kelionės atveju pasinaudoti viešuoju transportu.

Patirtos apgyvendinimo išlaidos, įskaitant maitinimą, yra kompensuojamos pagal pateiktus išlaidas pagrindžiančius dokumentus.

Liuksemburgas

Viena vertus, komunos (savivaldybės) tarybos nario pareigos Liuksemburge priskiriamos darbui savanorystės pagrindais³⁸. Todėl Liuksemburge už šių pareigų atlikimą nėra skiriamos jokios socialinės garantijos: įmoka pensijai, sveikatos draudimas, nedarbingumo draudimas, kelionių draudimas ir atostogos. Kita vertus, Liuksemburgo komunų tarybų nariai (bei jų darbdaviai) gauna tam tikrą atlygį ir kompensaciją už laiką, skirtą pareigoms atlikti.

Visų pirma, tarybos narių darbdaviai gauna kompensaciją už darbo valandas, kurios skiriamos tarybos nario pareigų atlikimui (Liuksemburge vadinamoms „politinėms atostogoms“). Šios kompensacijos dydis varijuoja priklausomai nuo komunos dydžio. Savarankiškai dirbantys tarybų nariai patys gauna fiksuoto dydžio kompensaciją už „politines atostogas“. Tarybos nariams, išrinktiems pagal mažoritarinę rinkimų sistemą, priklauso ne daugiau nei 3 val. politinių atostogų per savaitę, o tarybos nariams, išrinktiems pagal proporcinę rinkimų sistemą – ne daugiau nei 5 val.³⁹

Antra, Liuksemburge tarybų nariai gauna atlyginimą už savo pareigų atlikimą ir išmoką už dalyvavimą posėdžiuose⁴⁰.

Trečia, tarybų nariams kompensuojamos kelionės ir pragyvenimo išlaidos⁴¹.

Šie atlyginimai ir kompensacijos išmokamos iš specialaus savivaldybių išlaidų fondo, administruojamo Vidaus reikalų ministerijos⁴².

³⁸ Council of Europe. *Financial compensation of local and regional elected representatives in the exercise of their office*. Congress of Local and Regional Authorities, 2019: <https://rm.coe.int/0900001680931258>

³⁹ *Applying for political leave for elected communal representatives*:

<https://guichet.public.lu/en/entreprises/ressources-humaines/conges/mandat/conge-politique.html>

⁴⁰ *Political leave for local elected officials*:

https://gouvernement.lu/en/dossiers.gouv_mint%2Ben%2Bdossiers%2B2021%2Bconge-politique.html

⁴¹ *Financial compensation of local and regional elected representatives in the exercise of their office*, p. 24.

⁴² *Ten pat*, p. 22.

Nyderlandai

Pagal 1992 m. Vietos savivaldos įstatymą, savivaldybių tarybų nariai gauna atlygį už savo pareigų vykdymą ir kompensaciją už patirtas su pareigų atlikimu susijusias išlaidas⁴³. Šio atlygio ir išmokos dydžius nustato savivaldos savo priimamuose vietinės reikšmės teisės aktuose⁴⁴.

Skirtingų Nyderlandų savivaldybių tarybų narių atlygiai varijuoja nuo 4 600 iki 9 600 EUR per metus (2019 m.). Papildomai, skiriama vidutiniškai 351 EUR / mėn. pagrįstų išlaidų, susijusių su tarybos nario pareigų atlikimu, kompensavimui (2019 m.)⁴⁵.

Nyderlandų savivaldybių tarybų nariams už pareigų atlikimą taip pat kaupiasi pensija ir skiriamas draudimas nuo nedarbingumo, tačiau nėra numatytas sveikatos draudimas, atostogos ir kelionių draudimas⁴⁶.

Prancūzija

Vertinant formaliai, savivaldybių tarybų nariai Prancūzijoje savo pareigas atlieka savanoriško darbo pagrindais⁴⁷. Todėl darbo užmokestis jiems nėra numatytas. Kita vertus, Bendrajame vietos valdžios kodekse⁴⁸ įtvirtinta tarybų narių teisė į išmoką už einamas pareigas, ir nustatyta tarybų teisė pasitvirtinti savo nariams skiriamų išmokų dydžius, neviršijant kodekse nustatytų maksimalių ribų. Šios ribos kodekse nustatytos atsižvelgiant į savivaldybės gyventojų skaičiaus kriterijų. Išmokos apskaičiuojamos pagal valstybės nustatomą *bruto* indeksą, pagal kurį apskaičiuojami daugelio valstybės tarnautojų ir politikų atlyginimai. Nuo 2022 m. liepos 1 d. šis indeksas yra 4 025,5 EUR / mėn.⁴⁹

Didžiausia galima išmoka Vietos valdžios kodekse nustatyta Paryžiaus miesto tarybos nariams, ji siekia 90,5 proc. nuo *bruto* indekso, arba 3 643 EUR / mėn. (neatskaičius mokesčių). Marselio ir Liono miesto tarybų nariams numatyta maksimali mėnesinė 34,5 proc. nuo *bruto* indekso, arba 1 389 EUR (neatskaičius mokesčių) išmoka. Kitose savivaldybėse, kurių gyventojų skaičius yra ne mažesnis nei 100 000 nustatyta 6 proc. maksimali išmoka, arba 242 EUR. Savivaldybėse, turinčiose mažiau nei 100 000 gyventojų, tarybų nariai tik tam tikrais įstatyme nustatytais atvejais gali pretenduoti į maksimalią 6 proc. išmoką⁵⁰. Praktikoje dažniausiai mažesnių savivaldybių tarybų nariai išmokų negauna. 2019 m. duomenimis iš 580 000 Prancūzijoje renkamų vietos lygmens pareigūnų 350 000 už savo atliekamas pareigas negaudavo išmokų⁵¹.

Be to, Prancūzijoje tarybų nariai gali teikti prašymą dėl kompensacijos už prarastą atlyginimą ar pajamas dėl savo einamų pareigų vietos savivaldoje. Teikdamas prašymą dėl šios kompensacijos tarybos narys privalo pateikti pagrindimą. Kompensacija galima už ne daugiau nei 18 dienų per metus⁵².

Galiausiai, savivaldybių tarybų nariams kompensuojamos išlaidos, patirtos atliekant savo pareigas. Iš viso nustatyta galimybė gauti kompensaciją už kelių tipų išlaidas:

– komandiruočių išlaidas (arba išlaidas, patirtas vykdant specialųjį įgaliojimą),

⁴³ Gemeentewet: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0005416/2023-04-01>

⁴⁴ *Financial compensation of local and regional elected representatives in the exercise of their office*, p. 10.

⁴⁵ *Ten pat*, p. 20-21.

⁴⁶ *Ten pat*, p. 28.

⁴⁷ *Financial compensation of local and regional elected representatives in the exercise of their office*, p. 14.

⁴⁸ *Code général des collectivités territoriales*:

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070633/2023-05-09/

⁴⁹ *Le régime indemnitaire des élus*: <https://www.collectivites-locales.gouv.fr/institutions/le-regime-indemnitaires-des-elus#Indemnit%C3%A9s%20de%20fonction%20brutes%20mensuelles%20des%20conseillers%20municipaux>

⁵⁰ *Ten pat*.

⁵¹ *Salaries of French mayors*: <http://www.citymayors.com/mayors/french-mayors-salaries.html>

⁵² *Financial compensation of local and regional elected representatives in the exercise of their office*, p. 22.

- kelionių išlaidas;
- pagalbinių (trečiosios šalies suteiktų tarybos nariui) paslaugų išlaidas;
- tarybos nario suteiktos išskirtinės pagalbos piliečiams ir dėl to patirtas asmenines išlaidas⁵³.

Paminėtina ir tai, kad savivaldybių tarybų nariams Prancūzijoje skiriama bazinė įmoka į pensijų fondą, sveikatos draudimas ir nedarbingumo draudimas⁵⁴.

Slovakija

Savivaldybių tarybų narių pareigos Slovakijoje priskiriamos darbui ne pilnu etatu, už kurį numatytas atlyginimas. Tikslus atlyginimus pasitvirtina pačios savivaldybių tarybos, tačiau neviršijant įstatymo nustatytų ribų. Šios nuostatos reglamentuojamos Savivaldos veiklos įstatyme Nr. 369/1990 Coll.⁵⁵, kuriame įtvirtinta, kad savivaldybės tarybos nariui per 1 kalendorinius metus gali būti išmokėtas ne didesnis nei 1 mėn. dydžio tos savivaldybės mero bazinis atlyginimas (be priedų). Baziniai merų atlyginimai yra nustatomi įstatymu, susiejant šį dydį su vidutiniu mėnesiniu darbo užmokesčiu šalyje. Už tarybos nario papildomai prisiimtus įsipareigojimus (pavyzdžiui, tarybos komisijos pirmininko) gali būti mokamas priedas prie bazinio tarybos nario atlyginimo.

Pavyzdžiui, Slovakijos sostinės Bratislavos miesto taryboje 2023 m. kovo mėn. meras gavo 7 982,80 EUR atlyginimą (neatskaičius mokesčių), 3 jo pavaduotojai – po maždaug 5 000 EUR, 39 tarybos nariai – nuo 413 iki 494 EUR, 5 tarybos nariai – nuo 333 iki 364 EUR atlyginimus (visos sumos pateiktos su priedais)⁵⁶. Kadangi šios pareigos yra laikomos darbu, tarybos nariams yra taikomas sveikatos draudimas, nedarbingumo draudimas, įmoka į pensijų fondą⁵⁷.

Be to, tarybų nariai turi teisę gauti patirtų išlaidų už keliones ir telekomunikacijų paslaugas kompensacijas (apie 30 EUR / mėn. – 2019 m.)⁵⁸.

Slovakijoje tarybos nariai neturi teisės gauti kompensaciją už prarastą atlyginimą ar pajamas⁵⁹.

Suomija

Savivaldybių tarybos narių atlygiai ir kompensacijos įtvirtinti Vietos valdžios įstatyme⁶⁰ (82 str.). Įstatymas nenumato jų dydžio apribojimų, tai laisvai sprendžia pačios savivaldybių tarybos, priimdamos atitinkamus vietinės reikšmės teisės aktus.

Visų pirma, įstatyme nustatytas tarybos narių atlygis už dalyvavimą posėdžiuose (tiek tarybos, tiek jos komitetų, komisijų). 2015 m. duomenimis tarybų nariams Suomijoje vidutiniškai buvo mokama po 70 EUR už posėdį (prieš mokesčius). Paprastai didesni atlygiai nustatyti savivaldybėse, turinčiose daugiau gyventojų. Pavyzdžiui, savivaldybėse, turinčiose mažiau nei 2 000 gyventojų, vidutinis tarybos nario atlygis už posėdį buvo 43 EUR, o savivaldybės, turinčiose daugiau nei 100 000 gyventojų – 197 EUR (2015 m.)⁶¹. Be to, papildomas atlygis mokamas tam tikras pareigas, pavyzdžiui, komiteto

⁵³ *Ten pat*, p. 24.

⁵⁴ *Ten pat*, p. 27.

⁵⁵ *Zákon č. 369/1990 Zb. Zákon Slovenskej národnej rady o obecnom zriadení*: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1990-369>

⁵⁶ *Odmeny*: <https://zastupitelstvo.bratislava.sk/odmeny/?rok=2023>

⁵⁷ *Financial compensation of local and regional elected representatives in the exercise of their office*, p. 28.

⁵⁸ *Ten pat*, p. 21, 25.

⁵⁹ *Ten pat*, p. 22.

⁶⁰ *Kuntalaki*: <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150410#O4L10P82>

⁶¹ *Eduskunta - Parliament of Finland. ECPRD request 2798 - Status of local elected representatives/ Situation in Finland*. 2015-04-22.

pirmininko, užimantiems tarybos nariams – 2019 m. duomenimis vidutinis jiems mokamas priedas sudarė 500 EUR (per metus)⁶².

Savivaldybių tarybų nariai taip pat turi teisę į kompensaciją už prarastas (negautas) pajamas ir išlaidas, atsiradusias dėl pareigų taryboje vykdymo. Tai apima, pavyzdžiui, pavaduojančio asmens darbe samdymą ar vaiko priežiūros išlaidas⁶³. 2015 m. duomenimis, prarastų pajamų kompensacijos vidutinis valandinis tarifas Suomijoje buvo 23 EUR ir skirtingose savivaldybėse svyravo nuo 8 iki 64 EUR⁶⁴.

Galiausiai, pagal įstatymą, tarybų nariams kompensuojamos kelionės išlaidos ir dienpinigiai. 2019 m. duomenimis, Suomijos tarybos nariams per metus buvo kompensuojama vidutiniškai 1 000 EUR šio tipo išlaidų⁶⁵. Tiek šios išlaidos, tiek prarastos pajamos kompensuojamos pagal pateiktus kvitus ar kitus pagrindžiančius dokumentus (dėl prarastų pajamų turi būti parengta ir rašytinė ataskaita).

Tarybos nariams Suomijoje skiriama įmoką pensijų fondui, sveikatos draudimas ir kelionių draudimas⁶⁶.

Švedija

Pagal Vietinės valdžios įstatymą⁶⁷, savivaldybių tarybų nariai gauna kelių rūšių kompensacijas už savo einamas pareigas. Be to, tarybos turi teisę nustatyti savo nariams tam tikrą atlygį už einamas pareigas bei papildomas kompensacijas (kurios nenumatytos įstatymu).

Visų pirma, pagal įstatymą, tarybų nariai turi teisę į pagrįstą kompensaciją už visas darbo ir kitas pajamas, kurių jie netenka dėl savo pareigų vietos savivaldoje (4 sk. 12 str.).

Antra, tarybų nariai su negalia turi teisę į pagrįstą kompensaciją už kelionės išlaidas, patirtas vykdant savo pareigas (4 sk. 13 str.).

Trečia, tarybų nariai auginantys vaikus, kuriems reikalinga priežiūra, turi teisę į pagrįstą vaiko priežiūros išlaidų, susijusių su pareigų savivaldoje atlikimu, kompensaciją (4 sk. 14 str.).

Šių kompensacijų dydžius ir išmokėjimo tvarką savivaldybių tarybos turi teisę nusistatyti pačios, įstatymas joms papildomų apribojimų nenustato (4 sk. 15 str.).

Greta minėtų kompensacijų, kurias visiems tarybų nariams garantuoja įstatymas, tarybos papildomai turi teisę nustatyti savo nariams „protingumo principu pagrįstą“ (“*to a reasonable extent*“⁶⁸):

- 1) kompensaciją už kelionės išlaidas ir kitas išlaidas, susijusias su tarybos nario pareigomis;
- 2) atlygį už darbą, kurį tarybos nariai atlieka eidami savo pareigas;
- 3) įmoką į pensijų fondą;
- 4) kitas finansines išmokas (4 sk. 16 str.)⁶⁹.

⁶² *Financial compensation of local and regional elected representatives in the exercise of their office*, p. 21.

⁶³ *Kuntalaki*.

⁶⁴ *ECPRD request 2798*.

⁶⁵ *Financial compensation of local and regional elected representatives in the exercise of their office*, p. 21.

⁶⁶ *Ten pat*, p. 28.

⁶⁷ *Kommunallag (2017:725)*: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/kommunallag-2017725_sfs-2017-725#K4

⁶⁸ *Swedish Local Government Act, Chap. 4 Elected representatives, Section 14*:

<https://www.government.se/contentassets/9577b5121e2f4984ac65ef97ee79f012/the-swedish-local-government-act>

⁶⁹ *Kommunallag (2017:725)*.

Parengė
Informacijos ir komunikacijos departamento
Tyrimų skyriaus
Vyriausiasis specialistas Šarūnas Legatas
Tel. (8 5) 239 6174, el. p. sarunas.legatas@lrs.lt

Patarėjas Giedrius Kanapka
Tel. (8 5) 239 6874, el. p. giedrius.kanapka@lrs.lt

Patarėjas Mindaugas Skačkauskas
Tel. (8 5) 239 6193, el. p. mindaugas.skackauskas@lrs.lt

*Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento Tyrimų skyriaus parengti analitiniai ir informaciniai darbai skirti Seimo narių parlamentinei ir Seimo kanceliarijos veiklai. Šiuose darbuose pateikta informacija nėra oficiali Lietuvos Respublikos Seimo pozicija. Šį darbą atgaminti, išleisti, platinti, versti, perdirbti, viešai skelbti, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis, galima tik gavus Seimo kanceliarijos leidimą. Visais atvejais naudojant šį darbą privaloma nurodyti šaltinį.
© Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija, 2023*